

Zweten in de les: geïntegreerd lees- en schrijfonderwijs

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

Caroline Wisse & Gerdineke van Silfhout

slo

Waartoe

- Schrijven heeft positieve effecten op lezen en tekstbegrip
- Leerlingen waarderen creatief schrijven
- Elkaars verhalen horen, zien, lezen werkt motiverend

Introductie onderwijsleercyclus

- Een doel met verschillende activiteiten
- Focus op een bepaald aspect
- Zowel doceren als leren
- Verschillende fasen doorlopen

Doel onderwijsleercyclus

- Tekst centraal
- Aspecten:
  - Onderwerp
  - Doel
  - Context
  - Taalmiddelen
- Focus op beperkt aantal tekstkenmerken

Doorlopen onderwijsleercyclus

- Alle stappen doorlopen
- Volgorde kan afwijken
- Cyclus kan meerdere keren doorlopen worden

Lessenserie 'Angstzweet'

Leerlingen **schrijven** een spannend **verhaal** op basis van **criteria** die ze zelf aan de hand van de **analyse** van **modelteksten** hebben opgesteld.

Lessenserie Angstzweet	
Onderwerp	grootste angstervaring
Doel	onderhouden door een opeenvolging van gebeurtenissen, gevoelens te delen (Genre: verhaal)
Context	verhaal in een klassenbundel, schoolkrant
Tekstkenmerken	Tekstkenmerken die spanning veroorzaken

Lessenserie 'Angstzweet'

Aan de slag met les 1 en 2

- Prologen **jeugdthrillers**: Val en Verdoofd;
- **Verplaatsen** in hoofdpersoon a.d.h.v. vragen
- **Eigen angstervaring** aan de hand van dezelfde vragen formuleren
- In **groepjes uitwisselen**, de 'engste' kiezen en samen aanscherpen o.b.v. de andere
- Klassikaal delen, bespreken en nagaan wat maakt dat je 'angst' ervaart **in inhoud én vorm**
- **Criteria noteren**

Lessenserie 'Angstzweet'

Aan de slag met les 3 en 4

- **Verhelderen van succescriteria** zodat leerlingen weten hoe ze de leerdoelen behalen, feedback kunnen geven/verwerken én beoordeeld worden:
  - Modelling Een hangmat vol beloften van Rom Molemaker met reflectie op vorm: ritme, tempo, vooruitwijzingen, intensiverders en bevraagd zichzelf: waarom staat dat bierglas op tafel, waarom staan tijden tot op de minuut genoteerd, donkere wolken betekent toch onheil, deze vooruitwijzing zorgt er nu voor dat ik meer weet dan mijn lezers.

Lessenserie 'Angstzweet'

Aan de slag met les 3 en 4

- **Verhelderen van succescriteria** zodat leerlingen weten hoe ze de leerdoelen behalen, feedback kunnen geven/verwerken én beoordeeld worden:
  - Samen een neus voor kwaliteit ontwikkelen:
    - In groepjes
    - 2 verhalen
    - Op zoek naar tekstkenmerken die spanning veroorzaken -> eigenaarschap van criteria

Lessenserie 'Angstzweet'

Leerlingvoorbeelden

- Een spannend verhaal bevat cliffhangers.
- Er zit een geheim in het verhaal dat ik wel weet maar de hoofdpersonage niet.
- Het gevoel en de gedachten van hoofdpersonages worden beschreven.
- Er zitten onheiltekens in het verhaal (gebroken glas)
- De omgeving, plaats en tijd zijn nauwkeurig beschreven en zijn spannend/griezelig (begraafplaats, 00:00 uur)

Lessenserie 'Angstzweet'

Aan de slag met les 3 en 4

- Gezamenlijk inoefenen is een belangrijke brug van *modelling* naar *zelf schrijven*.
- Samen een verhaalskelet opstellen (gegevens over personages, tijd, plaats, ruimte, objecten)
- Samen schrijven a.d.h.v. de criteria waarbij de leraar de leerlingen bevroegt

Leerlingen werken verder individueel aan hun groeps-angst-verhaal a.d.h.v. de criteria en met de voorbeeldverhalen.

Lessenserie 'Angstzweet'

Aan de slag met les 5

- Optie: feedback leraar d.m.v. 3-vragen-methode die aanzet tot denken.
- Klassikaal bespreken van 1 verhaal aan de hand van de criteria + relevantie ervan
- Feedback in groepjes waarbij leerlingen de gegeven feedback noteren en wat ze er wel/niet mee gaan doen.
- Herschrijfronde

Lessenserie 'Angstzweet'

Succesfactoren:

- **Verhelderen van succescriteria** zodat leerlingen weten hoe ze de leerdoelen behalen, feedback kunnen geven/verwerken én beoordeeld worden:
- **Verschillende voorbeelden** zijn cruciaal voor het verhelderen, delen en begrijpen van succescriteria;
- **Actieve deelname** van alle leerlingen is daarbij van belang.

Meer weten

- Zie voor de uitwerking van de methodeopdrachten en andere lessenseries:
  - <http://nederlands.slo.nl/gls/>
- Neem contact op met de sprekers:
  - Gerdineke van Silfhout – g.vansilfhout@slo
  - Caroline Wisse - taalenttraining@gmail.com